

HUSDYRNÆRINGENS
KOORDINERINGSNET
FOR SMITTEBESKYTTELSE
VED IMPORT

ÅRSMELDING 2016 KOORIMP OG KIF

KONTROLLUTVALGET
FOR IMPORT AV FJØRFE

Innhold

- 1. Formål**
- 2. Organisering**
- 3. Regnskap og finansiering**
- 4. Internasjonal forflytning av dyr**
- 5. Husdyrnæringens tilleggskrav ved import**
- 6. Fjørfe næringens tilleggskrav ved import**
- 7. Sykdomssituasjonen internasjonalt i 2016**
- 8. Beredskap**
- 9. Smittevern**
- 10. Informasjon og veiledning**
- 11. Eksotiske husdyr**
- 12. Import fjørfe**
- 13. Import husdyr**
- 14. Kontakt**

Layout: Audun Flåtten

Foto forside: Animalia/Tone Beate Hansen

Formål

KOORIMP er husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import. Den viktigste oppgaven til KOORIMP er å hindre at import av levende dyr og avlsmateriale fører med seg smittestoffer som kan gi sykdom hos mennesker og matproduserende dyr i Norge. KOORIMP skal også bidra til å styrke beredskapsvevnen i husdyrnæringen ved utbrudd av alvorlige, smittsomme husdyrsykdommer.

Kontrollutvalget for import av fjørfe (KIF) er utøvende organ for fjørfeaktivitetene, og en del av KOORIMP. KIF er en sammenslutning av representanter for importørene og varemottakerne.

Organisering

Arbeidsoppgavene i KOORIMP ivaretas av Nina Svendsby, Synnøve Vatn og Ola Nafstad. Käthe Kittelsen er daglig leder for KIF.

Styringsgruppa for KOORIMP består av representanter fra TINE SA, Nortura, Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Q-meieriene, Geno, TYR, Norsvin, Norsk Fjørfelag (NFL), Norsk Sau og Geit (NSG), Gjensidige Forsikring, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Eiliv Kummen i Geno SA ledet styringsgruppa i 2016. KLF har vært representert ved Ida Mathisen. Asgeir Svendsen har møtt for Nortura. Dag Lindheim har møtt for TINE SA. Q-meieriene har vært representert ved Thor Morten Lindsø. Oddbjørn Flataker har møtt for TYR, Gustav Grøholt for Norsvin og Lars-Erik Wallin for Norsk Sau og Geit. Ylva Freed har representert Norsk Fjørfelag. Torfinn Jæger fra Gjensidige Forsikring har møtt for forsikringsbransjen. For Norges Bondelag møtte Anja Fyksen Lillehaug og fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag møtte Olaf Godli.

Etter valg av representanter for importørene på Rådsmøtet 21. november 2014 har KIF bestått av to valgte importører for verpehøns, to importører for slaktekylling, en importør for kalkun, en importør for and, en oppnevnt representant fra Nortura og en oppnevnt representant fra Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund (KLF).

Representanter i KIF:

Representant for	Medlem	Varamedlem	
Importørene	Verpehøns	Arne Salte Nils Steinsland	Nils Undheim Tone Steinsland
	Slaktekylling	Magnar Vingelen Stein Arne Sandnes	Roar Aarhaug Espen Sørli
	Kalkun	Anne Marie Løken	Øivind Slettevold
	And	Hans Edvard Torp	Aadne Søyland
	Varemottakerne	KLF	Benedicte Lund Ida Mathisen
Nortura		Hilde Bryhn	Atle Løvland

Administrasjonen er lagt til Animalia der Käthe Elise Kittelsen har vært leder og sekretær. Aktiviteten finansieres over omsetningssavgiften, likt fordelt på fondene for egg og fjørfekjøtt. Arbeidsutvalget har i 2016 bestått av Benedicte Lund (KLF), etterfulgt av Ida Mathisen (KLF), Hilde Bryhn (Nortura) og Käthe Elise Kittelsen.

Varemottakerne, det vil si slakteri, meieri og eggmottak, og avlssorganisasjonene er utøvende organ dersom det skal settes i verk reaksjoner mot importører. Faggrupper for de enkelte husdyrartene er faglig støtteapparat med rådgivende funksjon.

Regnskap og finansiering

Kostnadene i 2016 for KOORIMP og KIF er dekket av omsetningssavgiftsmidler fra melk, kjøtt, fjørfekjøtt, egg og bidrag fra Gjensidige Forsikring. Budsjettet for KOORIMP i 2016 var 1 334 000 NKR. Bidraget fra omsetningsmidler melk, administrert av TINE Råvare var 442 000 kr, og ble betalt ut over fire terminer. Regnskapet viser et forbruk på 1 404 459 NKR, altså et overforbruk på 70 459 NKR. Omsetningsmidler fra kjøtt firbente har saldert dette overforbruket i Animalias regnskap for 2016.

Bidrag til drift av KOORIMP i 2016

Omsetningsmidler, melk (administrert av TINE Råvare)	442 000,-
Omsetningsmidler, kjøtt (administrert av Animalia)	877 459,-
Gjensidige Forsikring	85 000,-

Foto: Alpakka Enghaugen

Internasjonal handel med dyr

God dyrehelse er en viktig forutsetning for lønnsom norsk husdyrproduksjon. Fravær av mange smittsomme sykdommer hos husdyra er et fortrinn for norske produsenter og verdiskaping i landbruket. Det offentlige regelverket er basert på EUs rettsakter, og legger få begrensninger på handel med dyr og avlsmateriale over landegrensene i Europa.

Regulering av handel med dyr bygger på prinsippet om at levende dyr kan bevege seg fritt over landegrensene i EØS-området. Forutsetningen er at dyra er klinisk friske, at status for noen utvalgte sykdommer er kjent negativ, og at dyra følges av et nydatert offentlig helsesertifikat. Prinsippene er nedfelt i EU-lovgivningen, og er implementert i norske forskrifter om innførsel og utførsel, tilsyn og kontroll. Importører skal være registrert, og importer skal varsles til Mattilsynet. Ved innførsel fra EØS-området må importør deklarene dyr og produkter for tollvesenet. Ved import av levende dyr, rugeegg, sæd og embryo fra land utenfor EØS-området er det krav om veterinær grensekontroll.

For enkelte smittestoffer har norske myndigheter fått aksept for tilleggssundersøkelser på eksportstedet. I tillegg gjennomfører Mattilsynet nasjonale kontroll- og overvåkingsprogrammer for sykdommer hos dyr, der prøver fra husdyrpopulasjonen blir rutinemessig testet. Importerte dyr må også inn under denne kontrollen i Norge. Dette er nedfelt i nasjonale bestemmelser om isolering og testing av importerte husdyr i offentlig regi.

Status dyrehelse i Norge

De norske produksjonsdyrpopulasjonene er alle fri for flere smittsomme sykdommer som er permanent tilstede i de fleste andre europeiske land. Denne situasjonen er delvis et resultat av at sykdommene ikke har forekommet her i landet, dels er det et resultat av målrettet arbeid over lang tid med nasjonale saneringsprogrammer. Det er strategisk avgjørende for norsk husdyrnæring å beholde denne gunstige situasjonen. Sumeffekten av fravær av mange smittsomme sykdommer bidrar til bedre dyrevelferd, lavere produksjonskostnader og lavere klimautslipp. Dessuten er det en avgjørende forutsetning for et lavt forbruk av antibiotika, og dermed redusert risiko for utvikling av resistente bakterier. Dokumentert frihet for definerte sykdommer er også en viktig forutsetning for å kunne stille legitime krav ved import.

For hver art er det noen nøkkelsykdommer det er særlig viktig å ha fokus på. Dette er sykdommer som det vil være særlig negativt for dyrehelse å få inn, samtidig som sykdommene er utbredt i land nært oss og trusselen er med det reell. For storfe gjelder dette paratuberkulose, bovin virusdiare (BVD) og mykoplasma bovis. Hos svin har smittsom grisehoste (mykoplasma) og PRRS en slik posisjon. For sau er fotråte og mædi nærliggende trusler. Fotråte ble introdusert ved import, og det er de siste åra brukt store ressurser på å igjen bli fri for denne sykdommen gjennom prosjekt Friske Føtter. Geitenæringa har gjennomført prosjekt Friskere Geiter og slik sanert for sykdommene paratuberkulose,

CAE og byllesjuka. For geitenæringa er det avgjørende å unngå at disse sykdommene blir reintrodusert.

I fjørfenæringa har vi den spesielle situasjonen at smittsomme sykdommer det er avgjørende å holde ute fra næringsmessig fjørfehold, jevnlig påvises hos hobbyfjørfe. Trusselen er her derfor både fra land med en dårligere status enn oss og fra en innenlandsk subpopulasjon. Nøkkelsykdommene hos fjørfe er infeksjøs bronkitt (IB), infeksjøs laryngotrakeitt (ILT) og mykoplasma.

Risikovurdering import storfe

Underdekning av norskprodusert storfekjøtt og gunstige tilskuddsordninger har skapt press på det norske livdyrmarkedet for storfe. Dermed har interessen for import av livdyr økt. På denne bakgrunnen bestilte KOORIMP i 2016 en oppdatert risikovurdering for import av storfe. I rapporten er Veterinærinstituttet tydelige på at det er høy risiko forbundet med import av levende storfe.

Veterinærinstituttet har vurdert risiko knyttet til import av levende storfe fra landene Sverige, Danmark, Nederland, Frankrike, Storbritannia, New Zealand og Canada. Av disse er det kun Sverige som vurderes som trygt å importere fra. Fra alle de andre landene regnes risikoen for å importere den fryktede storfesykdommen paratuberkulose som høy, og det selv om dyrene testes i avsenderbesetning og holdes i importisolat og testes der etter ankomst til Norge.

Etter at rapporten ble publisert, har det vært få henvendelser om import av levende storfe. Rapporten beskriver godt noen sentrale utfordringer ved risikohåndtering, og gir støtte til målet om å holde antall importerte livdyr på et så lavt nivå som mulig.

Husdyrnæringens tilleggskrav ved import

Husdyrnæringens tilleggskrav gjelder sykdommer og forhold som ikke er dekket av det offentlige regelverket. De angår både eksportsted og mottakerbesetninger i Norge. Tilleggskravene er viktige utfyllende krav for å sikre dyrehelsen i Norge. Kravene er publisert på www.animalia.no

Husdyrnæringens tilleggskrav er fastsatt av bøndenes varemottakere og seminleverandører. KOORIMP og KIF sine krav ved import er en del av Kvalitetssystem i landbruket (KSL). Manglende dokumentasjon for oppfyllelse av kravene er grunnlag for pristrekk fra varemottaker. Det er den enkelte importør som må sørge for at tilleggskravene er innfridd og attestert hos eksportøren, og at kravene i Norge etterleves og dokumenteres.

Ved utforming og oppdatering av tilleggskravene deltar fagpersoner ved Veterinærinstituttet, fra avlsorganisasjonene og helsetjenestene. Det blir også i denne sammenhengen lagt størst vekt på sykdommer som Norge har dokumentert god status for, det vil si fravær eller lav prevalens. Disse sykdommene har stort skadepotensiale i norske dyrepopulasjoner. For storfe gjelder dette for eksempel paratuberkulose, BVD, infeksjon med Mykoplasma bovis og digital dermatitt (smittsom klauvsykdom). Hos småfe er Border Disease (BDV), Chlamydia abortus og ondartet fotrøte viktige. Hos svin blir det lagt stor vekt på å dokumentere frihet for PRRS, Mycoplasma hyopneumonia og MRSA, for å nevne noen.

Det er viktig at potensielle importører og deres rådgivere er kjent med krav og anbefalinger, og at importør blir fulgt opp i henhold til dette. De mest risikofylte importene ligger det stor gevinst i å stoppe eller sikre bedre mot smitteoverføring. Det er viktig å formidle til importører at import av levende dyr alltid innebærer risiko. Å følge opp tilleggskrav vil redusere risiko, men nullrisiko finnes ikke. Oppdaterte tilleggskrav ligger på www.animalia.no, under KOORIMP - import og meny punkt Tilleggskrav ved import.

Fjørfenæringens tilleggskrav ved import

Regelverk om import av levende dyr til Norge, er basert på nasjonale og internasjonale avtaler om overvåking, kontroll og handel. Fjørfenæringens tilleggskrav er en frivillig ordning, utarbeidet og fastsatt av varemottakerne og fjørfeimportørene, som regulerer forhold om smitteforebyggende tiltak mot sykdommer ved import av levende dyr. Dersom importørene ikke oppfyller angitte krav, kan organisasjonene gjennom varemottakerne reagere med tiltak selv om importene oppfyller norske lover og forskrifter. Reaksjonene fra varemottakerne kan berøre priser på varer og tjenester. KSL-trekk er et aktuelt virkemiddel. Den enkelte importør har ansvar for at kravene til eksportør er innfridd og attestert, og at kravene i Norge etterleves og dokumenteres.

Tilleggskrav og reaksjonsmønster ved brudd på krav ble fastsatt i 1995, og sist revidert i 2015, da krav om testing av foreldredyr for ESBL bærende E.coli ble innlemmet. Næringen anbefaler import av daggamle kyllinger til besteforeldregenerasjonen (GP) som hovedprinsipp. Per i dag er dette ikke mulig for slaktekylling, kalkun og and. For disse artene anbefales importert av foreldredyrgenerasjonen (P).

Sjukdomssituasjonen internasjonalt i 2016

Munn og klauvsjuka (MKS)

Ingen EU/EØS-land opplevde utbrudd av MKS i 2016. MKS forekommer endemisk i store deler av verden, og det var utbrudd i mange afrikanske land, asiatiske land og Midtøsten. Utbruddene nærmest Europa var i Marokko, Tyrkia, Israel, Libanon og Palestina.

Afrikansk svinepest (ASP)

Det ble rapportert påvisninger av ASP hos villsvin gjentatte ganger i Estland, Latvia, Litauen og Polen, foruten Russland, Ukraina og Moldova. Det ble også rapportert om utbrudd i dyrehold, først og fremst hos såkalte bakgårdsgriser. Polen rapporterte utbrudd i en besetning der 261 griser ble avlivet i bekjempelsen av sykdommen. Risiko for introduksjon i Norge er knyttet til innførsel av kjøtt og jakttrofeer fra områdene der sykdommen forekommer.

Aviær influensa (AI)

I november ble fugleinflensaviruset H5N8 påvist i Ungarn, og det største utbruddet av fugleinfluensa i Europa var et faktum. 29 land er rammet, blant dem Sverige, Finland og Danmark. Mer enn 6 millioner fugler er avlivet. Hos tamfugl har de fleste utbruddene vært i besetninger med ender, gjess og kalkun. De virusvariantene som har sirkulert i dette utbruddet i Europa smitter ikke til menneske.

Blåtunge

Blåtunge har spredd seg i sentrale og sørlige deler av Europa gjennom hele 2016. Det har i hovedsak dreid seg om utbrudd av BTV serotype 8 i Frankrike og BTV serotype 4 i Italia, Kypros, Kroatia, Slovenia, Serbia, Montenegro og Bosnia Herzegovina.

Bovin tuberkulose

Tross store anstrengelser for å kontrollere sykdommen, sprer bovin tuberkulose seg blant husdyr i Storbritannia. Infeksjonen er et betydelig problem i storfeproduksjonen i den sørvestlige delen av landet. Det er bekymring rundt smittepotensialet for mennesker, og betydningen dette har for produksjonen av kjøtt og melk i UK. I Norge knytter bekymringen seg til import av alpakka fra Storbritannia.

Paratuberkulose

Infeksjoner med *Mycobacterium avium* subspecies paratuberculosis er utbredt i hele verden og forårsaker store tap i husdyrproduksjonen. Sykdommen angriper drøvtyggere. Den har et langtrukket forløp og det finnes ikke effektiv behandling mot den. Bakteriene kan være vanskelig å påvise, særlig tidlig i forløpet. De nordiske landene kan dokumentere en unik situasjon med sin lave forekomst av paratuberkulose. Det har stor verdi å opprettholde denne situasjonen.

Schmallenberg

Viruset som sprer seg med insekter, forårsaker fortsatt tap i form av aborter og misdannede kalver og lam i mange europeiske land. Viruset er påvist i Norge også, men har ikke fått noen spredning av betydning her. Geno undersøker oksekalver og seminokser for viruset. Dokumentert frihet i avlspopulasjonen og seminprodukter er en viktig forutsetning for eksport av oksesæd til andre land.

Beredskap

Beredskap for smittsomme dyresykdommer er en viktig oppgave for KOORIMP. KOORIMP er husdyrnæringens liaison (fast kontakt) til Mattilsynet ved utbrudd av smittsomme husdyrsykdommer. Synnøve Vatn har vært fagsjef beredskap i Animalia fra august 2016, og har i kraft av stillingen ivaretatt liaisonfunksjonen. Å være liaison innebærer planlegging, øvelse og nettverksbygging i perioder uten spesielle hendelser. Under hendelser som mistanke eller sykdomsutbrudd innebærer funksjonen tett kontakt med Mattilsynets beredskapsstab og koordinering av møter, tiltak og kommunikasjon mellom de berørte partene i husdyrnæringen. For å redusere responstiden har Animalia etablert en vaktordning på ettermiddag/kveld og i helger. Ola Nafstad, Synnøve Vatn og Nina Svendsby deltar i vaktordningen. Husdyrnæringen har gjennomgått en profesjonalisering og styrking av beredskapsarbeidet, og alle de sentrale organisasjonene, som Tine SA, Nortura, KLF, Norsvin og Geno har etablert ordninger for å ta imot varsler, videreformidle informasjon og iverksette tiltak om nødvendig.

Aviær influensa (AI)

Mattilsynet varslet mistanke om aviær influensa i foreldredyrflokk kalkun i Østfold i slutten av februar. Det var funnet antistoffer i overvåkningsprogrammet, men det lyktes ikke å påvise viruset i laboratorieundersøkelsene. Antistoffpåvisningen utløste omfattende prøvetaking og gjentatte tester av mange dyr, i tillegg til restriksjoner og tett oppfølging fra både dyrehelse- og folkehelsemyndigheter. Restriksjonene ble opphevet da det viste seg at dyra hadde vært smittet med sesonginfluensa fra personell i besetningen.

Saueskabbmidd (*Psoroptes ovis*)

Veterinærinstituttet gjennomførte prøvetaking i over 100 besetninger med kamelider i 2016, og fant smitte i et titalls flokker, inkludert tilfeldige flokker og kontaktbesetninger. Besetningene følges opp og saneres medisinsk. Betydningen for sau er usikker og videre arbeid ble igangsatt for å få økt kunnskap om hvorvidt smitte fra lama og alpakka kan gi sykdom hos sau.

Bovin tuberkulose (*Mycobacterium bovis*)

Det ble påvist forandringer i lever hos en lama som medførte videre undersøkelse og positiv PCR-prøve (påvisning av bakteriegenet). Det lyktes imidlertid ikke å dyrke tuberkulosebakterier og diagnosen er derfor negativ. Tilfellet anses likevel som en sannsynlig tidligere smitte. Oppfølging av kontakter førte ikke til nye påvisninger i 2016.

Ondartet fotråte

I 2016 ble ondartet fotråte påvist i to nye sauebesetninger. Grunnet påvisningene på Rennesøy og i Hjelmeland samt tidligere påvisninger ble det foretatt en grundig kartlegging av totalt 40 kontaktbesetninger i 2016. Besetningene med påvist smitte gjennomfører medisinsk sanering.

Miltbrann

I 2016 ble mistanke om miltbrann varslet jevnlig, særlig siste halvår hvor det var 9 mistanker, men ingen bekreftede funn. Et utbrudd av miltbrann i Sverige kan ha gitt økt oppmerksomhet også i Norge. Mattilsynet lagde utkast til ny faglig beredskapsplan for miltbrann som næringa kom med innspill til.

Hobbyfjørfe

Det påvises jevnlig smitte av forskjellige meldepliktige sykdommer (ILT, IBV, IB osv.) i hobbyhold av fjørfe. Disse følges opp av Mattilsynet.

Chronic wasting disease (CWD)

I april ble det for første gang i verden påvist CWD, også kalt skrantesjuke, hos ett reinsdyr i Nordfjella. I løpet av 2016 ble det påvist smitte hos 3 reinsdyr i Nordfjella og 2 elger i Selbu. Smitten som ble påvist hos reinsdyr var samme type som det som påvises i Nord-Amerika, mens smitten som ble påvist hos elgene er av en annen, ukjent variant. Det er ikke påvist smitte hos de vel 10 000 dyra som er testa i andre områder av Norge.

Smittevern

“Smittesikker”

Materiellet skal bidra til å øke kompetansen i smittevern hos utenlandske ansatte i norsk husdyrproduksjon. Det består av hefter på norsk, engelsk, russisk, estisk, latvisk, litauisk og polsk. Mange produsenter bestiller til seg selv og sine ansatte. I tillegg distribueres det over hele landet av rådgivere i landbruket, forsikringsbransjen og veterinærer. Hittil er 5 500 eksemplarer trykket opp, de fleste er distribuert videre. Heftene skal oppdateres i 2017, blant annet med hensyn på MRSA og testingsrutiner.

Informasjon og veiledning

Rådgiving og informasjon er en vesentlig del av arbeidet. En viktig målgruppe for KOORIMP og KIF er mulige importører og rådgivere for disse. Rådgiving til enkeltpersoner ved handel med andre land kan være tidkrevende, men det får høy prioritet ettersom det er enkeltindividers valg som i stor grad avgjør vår smittebeskyttelse ved import. Mattilsynets personell er i en nøkkelposisjon, det er viktig at også disse informerer om risiko og risikoreduserende tiltak når de er i kontakt med personer som vurderer å importere levende dyr. Oppfølging av importere av levende dyr og avlsmateriale er også viktig, og inkluderer vurdering av sertifikater, prøveresultater og annen dokumentasjon for dyr og eksportsted.

Cirka 50 personer kontaktet KOORIMP angående import av levende dyr og avlsmateriale. Antall henvendelser har ligget omtrent på dette nivået de senere årene. I tillegg kommer vurdering av helsedokumentasjon ved import av oksesæd og -embryo.

Eksotiske husdyr

I 2016 kom noen få henvendelser angående import av alpakka. Lama og alpakka kan lovlig importeres fra medlemsstater i EU, og enkelte listeførte tredjeland. Dyrene holdes ofte sammen med, eller i nærheten av matproduserende dyr, og kan være bærere av sykdomsfremkallende virus, bakterier og parasitter som kan spres til andre husdyrarter. Mattilsynet forlanger testing for TB ved import fra EU-land, men det er vanskelig å oppnå sikre testresultater fordi testene er mangelfulle både med hensyn til spesifisitet og sensitivitet. Også paratuberkulose er en risiko ved import av kameldyr. Mattilsynet stiller ingen krav om dokumentasjon for paratuberkulose, men testing inngår i isolatinstruksen. KOORIMP har utarbeidet tilleggskrav ved import av kamelider, blant annet for paratuberkulose. Oppfyllelse av tilleggskravene har vært inkludert i KSL-standardens siden 2014.

Foto: Audun Flåtten

Import fjørfe

Det er interesse for saktevoksende hybrider av slaktekylling for å møte etterspørsel fra forbrukerne. I enkelte tilfeller blir det importert daggamle kyllinger av bruksdyrgenerasjonen for å teste hybridene under norske forhold. I 2016 ble det importert ca. 2 500 daggamle slaktekyllinger i bruksdyrgenerasjonen.

Fjørfe næringen har som mål å importere avlsdyr så høyt i avlshierarkiet som mulig. Til eggproduksjon (verpehøner) importeres vanligvis daggamle besteforeldredyr, mens til slaktekyllingproduksjonen importeres rugeegg av foreldredyrgenerasjonen.

Det ble registrert 6 eksportland i KIFs importregister.

- Rugeegg til foreldre (P) til slaktekylling ble importert fra Sverige, Frankrike og Storbritannia, daggamle foreldredyr til slaktekylling fra Frankrike og bruksdyr fra Frankrike og Danmark
- Besteforeldre (GP) til verpehøns ble importert fra Tyskland og Nederland
- Foreldredyr (P) til kalkun, daggamle, kom fra Storbritannia og rugeegg til bruksdyr ble importert fra Storbritannia og Frankrike
- And (P) ble importert fra Storbritannia

Tabell 1: Importer av fjørfe i 2016 ifølge kontrollutvalgets opplysninger

Fjørfeslag	Antall importert av GP ¹	Antall dyr GP	Antall importert av P ²	Antall Dyr P, daggamle	Antall importert rugeegg (P)	Antall rugeegg (P)	Antall importert rugeegg (B ³)	Antall rugeegg (B)
Slaktekylling	-	-	3	21 240	49	2 378 310	4	73 720
Verpehøns	2	3 400	-	-	-	-	-	-
Kalkun	-	-	5	12 594	-	-	3	6 201
And	-	-	3	2 411	-	-	-	-
Sum	2	3 400	11	36 245	49	2 378 310	7	79 921

Forklaring til tabell:

¹GP = Grand Parents = Besteforeldredyr

²P = Parents = Foreldredyr

³B = Bruksdyr.

Tabell 2: Importer av fjørfe 2000 - 2016

År	Antall importører	Antall importert av GP	Antall dyr GP	Antall importert av P	Antall Dyr P	Antall rugeegg (P)	Antall (rugeegg) bruksdyr (B)
2016	7	2	3 400	11	36 245	2 378 310	79 921
2015	8	3	3 467	11	25 311	2 312 808	-
2014	8	2	3 698	9	20 872	2 460 840	-
2013	8	2	3 698	17	16 913	2 353 800	1 088 560
2012	8	2	3 669	8	17 927	2 215 460	336 000
2011	8	3	22 555	10	20 824	1 251 720	1 650
2010	8	2	3 720	10	20 870	2 083 680	
2009	7	2	3 388	11	25 702	2 146 680	
2008	8	3	4 887	20	102 071	3 304 032''	
2007	6	5'	5 309'	24	165 557	3 058 090*	
2006	7	2	4 205	66**	102 689	5 587 650***	
2005	6	4	4 002	19	137 853		
2004	11	4	11 662	23	160 861	-	
2003	9	6	22 255	12	47 411	-	
2002	7	7	23 839	13	101 687	-	
2001	9	7	23 444	17	66 640	-	
2000	10	6	23 468	16	114 630	-	

'' inkluderer 868000 rugeegg til bruksdyr slaktekylling

' inkluderer en suppleringsimport etter salmonellasanering

* inkluderer 1 223 240 egg til bruksdyr

** inkluderer importert av rugeegg til foreldredyr

*** Til slaktekylling, inkluderer 3 900 320 rugeegg til bruksdyr

Import husdyr

Forflytning av levende dyr er forbundet med risiko for å spre smitte. En målsetning er derfor å holde tallet på levende importerte dyr lavt, og heller få importører til å hente nytt genetisk materiale i form av semin og embryo. Oversikt over import av sæd og embryo er basert på importør som er forelagt KOORIMP for godkjenning; det er utfordrende å få en oversikt over omfanget av importert avlsmateriale utover dette.

Det er registrert import av cirka 67 000 doser oksesæd. Det meste av oksesæden er importert gjennom Geno, som rapporterer import av 66 596 doser for 2016. Dokumentasjon for cirka 70 storfeembryo er vurdert av KOORIMP, og har oppfylt tilleggskravene. Norsvin har importert 520 doser fersk rānesæd fra Nederland. Scanpig har importert 484 doser fersk rānesæd fra Sverige. NSG har importert 2121 strå væresæd fordelt på rasene Texel (200), Charollais (200), Suffolk (400), Sjeviot (842) og pelssau (479), foruten 404 strå buksesæd av rasen Fransk alpin. Det ble importert cirka 250 saueembryo av rasen Sørafrikansk dorper fra Australia høsten 2016. Disse ble distribuert til to besetninger i Norge.

Det ble importert 9 jak (storfe) fra Sverige. Det ble også importert 18 storfe av rasen dexter fra Danmark. Dyrene oppfylte KOORIMP tilleggskrav da de kom til Norge. De ble i tillegg holdt i offentlig godkjent isolat og testet i henhold til isolatinstruksen. I henhold til tollstatistikken er det importert 5 kameldyr. To av disse er kameler som ble importert fra Tyskland, til terapivirkosomhet i Østfold. Så er det 3 dyr fra Storbritannia, mest sannsynlig alpukka. Ingen av kameldyrene oppfylte KOORIMP tilleggskrav ved ankomst, men de har stått i offentlig isolat godkjent av Mattilsynet.

Import av levende dyr

År	Storfe	Svin	Sau	Geit	Fjørfe	Kameldyr
2016	27	(12)	0	0	39 645*	5
2015	13	0	0	0	28 778*	28
2014	20	0	43	0	24 570*	56
2013	30	0	12	0	20 611*	60
2012	0	24	17	0	21 596*	12
2011	1	0	39	0	45 029*	-
2010	0	0	49	0	24 590*	-
2009	0	0	18	0	28 225	-
2008	7	0	0	46	106 958	-
2007	31	0	(4)	(5)	170 866	-
2006	8	1	71	20	106 891	-
2005	0	49	39	53	143 175	-
2004	0	0	11	26	172 523	-
2003	19	8	0	90	69 666	-
2002	0	0	0	33	ca. 130 000	-
2001	14	0	0	0	ca. 90 000	-
2000	48	0	2	16	ca. 138 800	-
1999	13	3	-	-	176 347	-
1998	13	8	-	1	105 009	-
1997	101	30	-	-	135 458	-
1996	129	24	-	-	194 046	-
1995	276	55	-	38	110 492	-
1994	375	41	-	-	129 570	-
1993	197	2	3	-	19 319	-
1992	141	21	-	12	-	-
1991	89	10	-	8	-	-

Tallene er fra Tollvesenet, KIF* og KOORIMP. Rubrikken "Fjørfe" er daggammel kylling, inkludert perlehøns, kalkun og and. Tallene i parentes angir dyr innført til dyreparker eller forskningsinstitusjoner og er dermed ikke en del av den ordinære norske husdyrpopulasjonen. Tall for import av kameldyr er fra Tollvesenet. 20 kyr fra Tyskland i 2014 ble returnert av importør.

Kontakt

KOORIMP

Husdyrnæringens koordineringsenhet
for smittebeskyttelse ved import

KIF

Kontrollutvalget for import av fjørfe

E-post: koorimp@animalia.no

Animalia

Lørenveien 38
Postboks 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf: 23 05 98 00

www.animalia.no

